

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. V. Quod Ecclesiae Gallicanae libertates non contineantur in solo
Codice Canonum Ecclesiae universalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

3. Quæ in re tamen eorum aliqui non solum inter se dissentire, sed etiam sibi ipsis non satis videntur constare. Nam verbi gratia Doujatius, qui loco jam jam citato vetera instituta vocat libertates Ecclesiæ Gallicanæ, tamen loco infra cap. 12. num. 6. citando, jus antiquum obsoletum dicit. Dominus etiam de Marca, cum in loco jam adducto veteris tantum juris meminerit, in locis infra cap. 13. referendis totum ferè jus novum ad libertates Gallicanas asserit pertinere.

4. Caret tradita definitio parte una, eaque præcipua, scilicet differentia. Licet enim concedamus nonnullos, si velis etiam plurimos antiquos Canones observari in Gallia, eos tamen ipsos, aut plures servant etiam reliquæ Catholici orbis Provinciæ; nec facile paterentur reliquæ Catholicæ nationes hanc sibi laudem à Gallicana præripi.

5. Definitio illa non convenit suo definito. Si quis enim hinc singula libertatum illarum capita, quæ in tractatibus ea de re scriptis proponuntur, attentè consideret, illinc universos Conciliorum antiquorum Canones, ac summorum Pontificum Decreta perlustret, parum inter se convenire concludet.

6. Jure tantum antiquo definitæ sunt libertates; cum tamen, circa novum magis versari videantur, sed ut prædicta manifestius pateant, singula fusiùs sunt prosequenda.

C A P U T V.

Quod Ecclesiæ Gallicanæ libertates non contineantur in solo Codice Canonum Ecclesiæ universalis.

1. **J**acobus Leschassierius in opusc. de antiqua & Canonica Ecclesiæ Gallicanæ libertate jam citato, Ecclesiam Gallicanam perhibet, Ecclesiæ universæ Decreta ex tribus Codicibus successivè deprompsisse. Primum illorum Codicum vocat Codicem Ecclesiæ universalis; secundum Codicem Canonicum Ecclesiæ Romanæ; Decretum Gratiani tertio loco reponit. Primum illum & antiquissimum Codicem completi

plecti affirmat Canones, in quibus ipsa, quasi essentia libertatis Gallicanæ continetur, ad quem cætera omnia referenda sint. ,, Duplex est, inquit, libertas Ecclesiæ Gallicanæ, ,, antiqua scilicet, & moderna; aut potius una, & eadem ,, libertas diversimodè spectata. Antiqua est primus illorum ,, trium Codicum Canonicorum dignus certè, qui ab Eccle- ,, sia universa in maximo pretio, & maxima reverentia ha- ,, beatur; quippè qui sit primus ejus liber, & commune in- ,, strumentum post sacræ Scripturæ Codicem; moderna est ,, in Constitutionibus Regum nostrorum, in illorum Con- ,, cordatis, & in supremorum Tribunalium Senatusconsultis. Porro ista secunda libertas à necessitate profecta est ,, quasi in subsidium primæ Nova ista jura ita vera li- ,, bertas non sunt, ut & illa ipsa, & constitutio S. Ludovici ad antiquam, & Canonicam, seu ad naturalem, & absolutam libertatem ordinentur.

2. Codicem antiquum Ecclesiæ universæ illum sine dubio intelligit, cujus formam Christophoro Justello præscripsit, aut expressit in consultatione de controversia inter Paulum V. Pontificem, & Rempubliam Venetam anno 1607. ut accepto refert ipse Justellus in epistola ad eundem Lechassezium scripta anno 1610. *Cum, inquit, accuratius modum quererem, quo ille vetus Ecclesia primitiva Codex restitui, & in lucem revocari posset, tu mihi, veluti Theseus alter, in explicando hoc labyrintho viam aperuisti, hujusque restitutionis rationem, antea incompetam indicasti, quam & ipsam tuis verbis descriptam huic operi adjunxi. Illud ergo vetustissimum Ecclesiæ Christiane monumentum nunc primum à nobis pristina integritati restitutum, & ab interitu vindicatum ne diutius desperet publico dari curavi.*

3. Pluribus iisque efficacissimis rationibus comprobari posset, Codicem illum non eum esse, ex quo solo olim Ecclesia disciplinæ leges hauriebat, & Guilielmus Voëlius, & Henricus Justellus Christophori filius in præfat. ad Bibliothecam Juris Canonici veteris, in cujus fronte posuerunt Codicem illum, suadere conati sunt. Non enim, inquit, *neesse est, ut illa collectio Codicum universæ Ecclesiæ titulo gaudeat, quod omnes Conciliorum Canones à singulis Ecclesiis receptos, & editos complectatur; sed sufficere videtur, quod primis Ecclesiæ temporibus, quibus editus fuit hic Codex, illo solo, nec alio uteretur Ecclesiæ universalis in dis-*

ceptan-

16 DE NATVRA, ORIGINE, AC PROGRESSV,
ceptandis de disciplina controversis, quemadmodum à Concilio Calcedonensi factum legimus.

4. Sanè si Codex ille in universa Ecclesia vim habuisset, quomodo periisset illius memoria, edito post Synodum Trullanam à Græcis Ecclesiæ Orientalis Codice, quod subjungunt prædicti Justellus & Voëllius, siquidem Canonici illos rejecerunt Romani Pontifices, præsertim Sergius, qui tunc Ecclesiæ Romanæ Clavum regebat, ut testantur Anastasius in Sergio, & Beda lib. de sex ætatibus.

5. Præterea quomodo fuisset Codex Canonum universæ Ecclesiæ, qui certè Codex Ecclesiæ Romanæ esse non potuit, atque adeò neque totius Ecclesiæ Occidentalis, Romanæ strictissimè coherentis? Nunquid præcipua illa Orbis Christiani pars ad universam Ecclesiam non pertinebat? Quomodo autem Ecclesiæ Romanæ Codex fuisset, in quo desiderabantur, nec postmodum adjecti sunt, Canones in Occidente vigentes, v. g. Canones Conciliorum Arclatensis, Sardicenis, Carthaginensium, & Toletani primi, in quo è contra continentur Canones dudum ab Ecclesia Romana vel improbat, vel pro minimo habiti v. g. Constantinopolitani.

6. Certè Paschasius Quesnel in appendice ad S. Leonis magni opera differt. 12. se antiquissimum Ecclesiæ Romanæ Codicem edere affirmat antea nunquam editum; hic enim titulus est dissertationis: *De Codice Canonum Ecclesiæ Romanæ omnium, qui huc usque prodierunt antiquissimo nunc primum in lucem edito*; capiti autem primo iste titulus præfixus est; *Romanam Ecclesiam suam olim Codicem habuisse ante Dionysii Exigui Abbatis collectionem, nec eum huc usque emeruisse è tenebris*; Capiti autem 2. *Priscum illum Codicem eum ipsum esse, quem jam publici juris facimus*. Itaque si Quesnelio credimus, non erat Codex Ecclesiæ universæ, quem antea ediderat Justellus, quique in multis differt à Quesneliano, & à vero Codice Ecclesiæ Romanæ.

7. Habebat Ecclesia Romana suos Canones, eosque in seriem redactos, etiam ante tempora, quibus primum compactus perhibetur Codex ille Ecclesiæ universalis, ut ex iisdem argumentis conjicitur, quibus Codici à Justello restituto autoritatem conciliare nituntur ejus Patroni, cui quidem Canonum Ecclesiæ Romanæ serici, potiori

ri

ti jure tribueretur nomen Codicis Ecclesiae uniuersae.
 8. Verum nihil opus est in minuenda Codicis Justelli auctoritate immorari; satis enim est, quod ab ipsis ejus Patronis conceditur, ejus memoriam a tempore Concilii Trullani, hoc est a fine septimi, vel ab octavi saeculi principio, ad nostrum usque saeculum excidisse; Hinc enim evincitur, non cum esse libertatum Gallicanarum thesaurum, qui per tot saecula, & per ea maxime, quibus hujusmodi libertates validius propugnatae sunt, sub oblivionis tenebris reconditus delituerit. Nunquam enim ferventiores extiterunt hac de re disceptationes, quam tempore Caroli sexti Regis Francorum, quo tamen tempore, ut testatur Dominus Petrus de Marca lib. 3. cap. 6. num. 5. *Antiquos Canones, & jus commune intelligebant (Galli) quod Gratiani Decreto, & Decretalibus erat comprehensum, idque, inquit, manifeste probatur, non solum ex eo, quod vetus Codex Canonum illis esset incognitus, sed etiam ex Concilio Constantiensi.*

C A P U T V I.

De Codice Dionysii Exigui.

1. **A**ngustis nimium finibus conclusae fuerant Ecclesiae Gallicanae libertates a Jacobo Leschafferio ad antiquissimum Canonum Ecclesiae uniuersae Codicem redactae. Quamobrem non solum ante excitatum hujusmodi Codicem, sed etiam ex quo editus est, aut revocatus in lucem, Dionysii Exigui collectionem seu praecipuum illarum libertatum promptuarium multi posuerunt; quod & illos Canones, quos exhibet Codex Justelli, contineat (exceptis tribus ultimis Constantinopolitanis, & octo Ephesinis) & 50. Apostolicos, unum supra viginti Sardicenses, centum triginta octo Cartaginenses, seu Africanos insuper complectatur, Canonibusque adjunctae sint Decretales octo summorum Pontificum, a Siricio scilicet usque ad Anastasium II. Sic sentit Carolus Fevrettus lib. 1. de Abusu cap. 4. num. 20. „Hi duo libri Canonum, inquit, Codex scilicet Canonicus „Dionysii, & Codex Ecclesiae Gallicanae proprius tanta cum